

ŽIVOTNÍ STYL 05. 01. 2018

Tři králové přicházejí. Upečte si s námi tříkrálový koláč

Svátek Tří králů slavíme 6. ledna, tento den se nazývá také svátkem „Zjevení Páně“. Je to připomínka okamžiku, kdy se Kristus zjevuje nejen...

Příběh Tří králů, kteří se přišli poklonit narozenému Ježíšku zná každé malé dítě. Zatímco u nás se Tři Králové jen vzpomínají v rámci vánočního příběhu a v prvních lednových dnech můžeme v ulicích potkat koledníky, kteří vybírají peníze na charitní účely, v jiných zemích světa svátek Tří králů slaví mnohem více. Některé národy dokonce příchod Tří králů slaví více než samotný Štědrý den.

Svátek Tří králů

Svátek Tří králů slavíme **6. ledna**, tento den se nazývá také svátkem „**Zjevení Páně**“. Je to připomínka okamžiku, kdy se Kristus zjevuje nejen židovskému národu, ale dává se poznat jako **král všech**. Všechny **národy světa** symbolicky **zastupují právě Tři králové**. Tento den je pro nás významný také tím, že jím oficiálně **po dvanácti dnech končí Vánoce**.

Co říká příběh Tří králů?

Každý ví, že Tři králové se přišli **poklonit Ježíškovi** a že jejich jména byla **Kašpar, Melichar a Baltazar**. Děťátku přinesli dary a to **zlato, vonné kadidlo a myrhu**. To, co pokládáme za samozřejmé, ale ve skutečnosti **není tak úplně pravda**. O třech králich toho totiž celkově **nevíme**. Příběh Tří králů má **původ v Bibli**, konkrétně v **Matoušově evangeliu**, které je na informace o králich skoupé. Tři krále nazývá označením „**mudrci z Východu**“ a ani neudává jejich

přesný počet. Naši známí Tři králové tak byli vlastně **spíš astrologové**, kteří zkoumali hvězdy, a nemuseli být jen tři, ale mohlo jich být **dokonce až dvanáct**.

Tři králové podle Bible

Jak tedy zní **originální příběh Tří králů**? Bible vypráví, že **mudrci z Východu** uviděli na nebi **znamení v podobě hvězdy**, která podle předpovědi označovala **místo, kde se narodil Spasitel světa**. Mudrci se proto rozhodli hvězdu následovat. Přišli až **do Jeruzaléma**, kde se setkali **s králem Herodem**. Objasnili mu účel své cesty a vyptávali se po nově narozeném „židovském králi“. **Herodes se zděsil** toho, že se narodil nový král a **přikázal mudrcům**, aby se od dítěte **k němu vrátili** a řekli mu, kde ho může najít, aby se mu taky mohl poklonit. Mudrci souhlasili a **následovali hvězdu až do Betléma**, kde **našli narozeného Ježíše**. S ohromnou radostí padli na kolena, **klaněli se mu a předali mu dary**: zlato, kadidlo a myrhu. **Ve snu** pak dostali pokyn, **aby se k Herodovi nevraceli**, a proto se do své země vrátili jinudy.

Kašpar, Melichar, Baltazar?

Kde se tedy vzala jména Kašpar, Melichar a Baltazar, když v Bibli o nich není zmínka? Údajně pochází z jednoho **apokryfního evangelia**, které vzniklo **v 6. století v Arménii**. Apokryfní evangelium je takové, které není zařazeno do Bible a většinou vzniklo v pozdější době. **Jména Tří králů si dnes spojujeme** především s **označením K+M+B**, které koledníci píšou na rám dveří. I v tomto případě ale dochází k mýlce. Nápis se totiž původně psal **C+M+B jako** zkratka latinské věty „**Christus mansionem benedicat**“, což v překladu znamená „**Kristus žehnej tomuto domu**.“

Vzácné dary - zlato, kadidlo, myrha

Proč Tři králové malému Ježíškovi přinesli zrovna zlato, kadidlo a myrhu? **Bible je plná symbolů**, kterými něco naznačuje a je tomu tak i v tomto případě. **Zlato** označovalo **královskou moc**, **kadidlo** připomínalo **Ježíšovo božství** a **myrha** zase ukazovala, že Ježíš je zároveň také **člověk**. Právě od **počtu darů** pravděpodobně vznikl ustálený **názor, že mudrci byli tři**.

Tradice na Tři krále

Už z toho máte trochu zamotanou hlavu? Tak raději přejděme k **tradicím, které se na svátek Tří králů dodržují** a které všichni dobře známe.

Na Tři krále nebo ve dnech blízkých svátků můžeme na ulicích potkat **koledníky** převlečené za Tři krále. Na zápraží domů píší **nápis K+M+B** a **zpívají píseň**, kterou obyvatelům domu **přejí zdraví, štěstí a dlouhá léta**. Dnes koledníci většinou vybírají peníze **na charitní účely**, ale původně domy navštěvovali **kněží s ministranty**, kteří domům a jejich obyvatelům **žehnali**. Na svátek Tří králů se tradičně **v kostelech světila voda, sůl, křída** a další předměty. To vše se pak používalo v průvodu.

Lidové tradice v minulosti byly **velmi bohaté**, ale mnoho z nich se do dnešní doby nedochovalo. **Dívky** se prý dříve ráno na Tři krále před východem slunce **omývaly sněhem**, aby měly **bělostnou pleť**. Na svátek Tří králů se také v rodinách **věštilo - z litého olova, hořících svíček nebo z hrnečků**.

Jak se Tři králové slaví v zahraničí?

Španělsko

Ve Španělsku **slaví svátek Tři králů mnohem více**, jedná se v podstatě o **obdobu našich Vánoc** a jeden z hlavních španělských svátků vůbec. Podle tradice **dětem v noci nadělují Tři králové dárky**. V předvečer slavnosti přijíždí **Tři králové v propracovaných kostýmech** na velbloudech a nazdobených vozech v **průvodu do španělských měst** i vesnic. Krále doprovází i jejich družiny, které mezi děti rozhazují **hrsti sladkostí**. Než jdou děti v noci spát připravují **králům malé občerstvení**, které nechávají za dveřmi nebo okny, aby se králové **při rozdávání dárků mohli posilnit**. Ráno je občerstvení pryč, v obýváku dárky a děti utíkají s radostí budit své rodiče.

Rusko, Srbsko, Ukrajina a další pravoslavné země

Svátek Tři králů je podobně **významný** také pro **obyvatele států pravoslavného světa**. Náš Štědrý den pro ně není tak důležitý jako svátek Tři králů, kdy se Kristus dal poznat všem. Proto se v tento den **scházejí rodiny**, slavnostně večeří a pobývají spolu.

Severské země

Ve většině severských zemí svátek Tři králů znamená **konec Vánoc**. V předvečer svátku rodiny **odstrojují stromečky** a schovávají vánoční výzdobu. V Dánsku se dřív dodržovala tradice a **zapaloval se tzv. tříkrálový svícen**, což je bílá tříramenná svíce, která na konci krotu obsahovala **střelný prach**. Předtím než svíčka zcela zhasla, **ozvala se rána, která ohlásila konec Vánoc**. Na **Islandu** se ke svátku Tři králů vztahovalo mnoho pověr, například, že **krávy získávají schopnost mluvit**. Dnes tento den **oslavují podobně jako konec roku** - pořádají večírky a rodinné sešlosti a slaví konec Vánoc.

Latinská Amerika

Tradici mají **Tři králové** také v zemích **Latinské Ameriky**, oslavy ale nejsou tak velké jako ve Španělsku. **Většina rodin více slaví narození Ježíše** 24. prosince a dárky dětem nosí Santa Klaus nebo Ježíšek. **V některých zemích** se ale děti těší také na příchod Tři králů a **píší jim dopisy** se seznamy dárků. Například v **Mexiku** děti své **dopisy posílají králům** prostřednictvím **nafukovacích balónků** a věří, že za nimi doletí až do nebe. V **Bolívii** se věřící lidé se **schází v kostelích** a mohou si nechat požehnat předměty a svaté obrázky.

Francie

Ve Francii Tři králové také ohlašují **konec Vánoc**. Tradičně se ve francouzských rodinách **peče tříkrálový koláč - Galette des Rois**. V koláči s **mandlovou náplní** je zapečená malá **porcelánová figurka krále**, případně jedna fazole. Koláč se **rozkrojí na několik dílků**, kdo v tom svém **najde figurku, stává se králem** dne a **ostatní mu musí sloužit**. Tříkrálový koláč si **můžete** podle našeho receptu letos **upéct i vy**.

Recept na tříkrálový koláč

- 500 g listového těsta
- 100 g změklého másla
- 100 g cukr krupice
- 100 g mletých mandlí

- 3 vejce (+ 1 vejce na potírání)
- 2 lžíce bramborového škrobu
- 1 lžička mandlového aroma
- 3 cl rumu
- 1 vejce na potřeni
- 1 porcelánová figurka nebo 1 fazole

Balíček těsta rozdělte na **dvě poloviny** a vyválejte z nich dva **kulaté pláty**. Jeden plát, kterým budeme koláč přikrývat, udělejte nepatrně větší. Ke **změkklému máslu** přidejte **cukr** a dobře promíchejte, dokud se obě suroviny nespojí v krém. Přidejte **mandle, vejce, škrob, mandlové aroma i rum** a znovu dobře promíchejte.

Krém **naneste doprostřed plátu** těsta a rovnoměrně jej rozetřete k okraji. Asi **2 cm** na kraji těsta **nechte volné**. Do krému na libovolném místě koláče **vložte figurku**. Volný okraj těsta lehce **potřete vajíčkem smíchaným s vodou** a těsto přikryjte **druhým plátem těsta**. Okraje lehce přitlačte k sobě, aby se oba pláty spojily. **Potřete vejcem celý koláč** a nožem jej **ozdobte křížovými zářezy**. Koláč nechejte **15 minut odležet** v ledničce a pak ho pečte v troubě předehřáté **na 170 °C asi 35 až 40 minut**. Asi **v polovině pečení koláč lehce propíchněte**, aby se lépe propekl.

